

STÓRIÐJA Í STÖÐUGUM VEXTI

HVAÐA ÞÝÐINGU HEFUR UPPBYGGING KEFLAVÍKURFLUGVALLAR TIL FRAMTÍÐAR?

Samandregnar niðurstöður

- Ferðaþjónustan á Íslandi er í miklum vexti og umsvif hafa aukist á öllum sviðum atvinnugreinarinnar. Vöxturinn er það mikill að það reynir á innviði á mörgum sviðum.
- Gjalddeyristekjur af ferðaþjónustu hafa vaxið samhliða auknum farþegafjölda til landsins. Ferðaþjónusta er nú sú atvinnugrein sem skilar mestum gjalddeyristekjum.
- Vel hefur tekist til, hjá Isavia, stjórnvöldum, flugfélögum og öðrum hagsmunaaðilum, við að kynna Keflavíkurflugvöll fyrir erlendum flugfélögum, sérstaklega utan háannatíma. Farþegafjöldi utan háannar hefur vaxið hlutfallslega hraðar en á háönn á allra síðustu árum. Mestur vöxtur í farþegafjölda hefur verið í september og október.
- Keflavíkurflugvöllur er stóra gáttin inn í landið og er einn mikilvægasti einstaki innviður ferðaþjónustunnar. Mikilvægt er að vandað verði til verka við þau stækkunaráform á Keflavíkurflugvelli sem nauðsynleg eru til að flugvöllurinn geti staðið undir vaxandi farþegafjölda á komandi árum. Ljóst er að ef rétt er staðið að uppbyggingu á Keflavíkurflugvelli mun hún verða arðbær, ekki aðeins fyrir rekstur flugvallarins heldur fyrir þjóðarbúið allt. Þó þarf að gæta þess að haga framkvæmdum þannig að þær skapi sem minnsta þenslu.
- Í nýlega útgefnum Vegvísi í ferðaþjónustu er spáð áframhaldandi vexti í umsvifum greinarinnar og mikilli aukningu gjalddeyristekna. Þróunaráætlun Isavia er fasaskipt uppbyggingaráætlun sem tekur mið af spám um farþegafjölda á komandi árum.
- Efnahagur Isavia hefur styrkst umtalsvert á allra síðustu árum samhliða auknum umsvifum sem er mikilvæg forsenda þess að félagið geti staðið undir aukinni skuldsetningu með þeirri nauðsynlegu uppbyggingu sem framundan er.
- Farþegaspá Isavia tekur mið af spám helstu flugfélaga sem eru með starfsemi á Keflavíkurflugvelli. Í ár stefnir í að heildar farþegafjöldi um Keflavíkurflugvöll aukist um 37%. Á háönninni í ár flugu 25 flugfélög til Keflavíkur. Árið 2010 var þessi fjöldi 11 flugfélög. Á allra næstu árum er gert ráð fyrir áframhaldandi vexti, en þó ekki jafnmiklum hlutfallslega og undanfarin ár. Til framtíðar er spáð um 3% vexti í farþegafjölda en sú spá er í samræmi við langtímaspá Alþjóðaferðamálaráðsins.
- Sem fyrr er mesta umferðin um Keflavíkurflugvöll snemma á morgnana og svo seinni partinn. Þetta stafar að miklu leyti af því að leiðarkerfi Icelandair og WOW air eru þannig upp byggð. Talsverður árangur hefur náðst í að fá inn ný flugfélög sem koma og fara utan háannatíma sólarhringsins. Mikilvægt er að þessi þróun haldi áfram til að nýting á fastafjármunum á Keflavíkurflugvelli verði sem best.
- Af heildarfjölda farþega er mestri aukningu spáð hjá skiptifarþegum, en það eru aðallega farþegar á vegum Icelandair og WOW air. Í lok farþegafjöldaspárinnar árið 2040 er gert ráð fyrir að um 43% af

öllum farþegum sem fara um Keflavíkurflugvöll verði skiptifarþegar. Til samanburðar er gert ráð fyrir að þetta hlutfall verði 33% í ár (2016).

- Núverandi farþegaspá gerir ráð fyrir umtalsvert hraðari fjölgun farþega en sú sem lá til grundvallar við gerð þróunaráætlunar Keflavíkurflugvallar haustið 2015.
- Farþegafjöldaspá Isavia er hlutfallslega nokkru lægri en sú spá gjaldeyristekna sem sett er fram í Vegvísi Samtaka ferðapjónustunnar og atvinnuvegaráðuneytisins. Í Vegvísi virðist vera gert ráð fyrir að gjaldeyristekjur af hverjum erlendum ferðamanni muni aukast miðað við núverandi stöðu.
- Ísland er mikil flugþjóð, mælt á hvern íbúa, í samanburði við önnur Evrópulönd samkvæmt nýlegri rannsókn ACI (Alþjóðasamtaka flugvalla). Fjöldi beinna starfa á flugvöllum á Íslandi mælt á hvern íbúa er einungis fleiri í Lúxemborg af Evrópuþjóðum.
- Miðað við reiknireglu ACI um fjölda beinna starfa sem verða til á flugvöllum og að teknu tilliti til núverandi fjölda starfa á Keflavíkurflugvelli mun beinum störfum fjölga umtalsvert á komandi árum. Þannig verða til ríflega 1.300 ný störf í ár og um 1.100 árið 2017.
- Miðað við farþegafjöldaspá Isavia til ársins 2040 verða til 415 ný störf að meðaltali á hverju ári á Keflavíkurflugvelli árin 2018- 2040. Þessi störf dreifast á mörg fyrirtæki sem hafa starfsemi á flugvöllinum. Um 40% af þessum störfum tengjast íslenskum flugfélögum beint (flugmenn, flugliðar o.s.frv.) og önnur störf eru bein þjónustustörf á flugvöllinum.
- Í ljósi þess að atvinnuleysi er nú lítið á Reykjanesi og raunar á Íslandi í heild er ljóst að stóran hluta þessara nýju starfa verður að sækja að talsverðu leyti út fyrir atvinnusvæðið á Reykjanesi og út fyrir landsteinana. Ljóst er að atvinnuástandið á Reykjanesi, sem þegar er gott, verður mun betra og það ætti að gera svæðið að ákjósanlegum búsetukosti. Í lok árs 2016 verða um 3% af heildarfjölda starfandi á Íslandi beint tengdur starfseminni á Keflavíkurflugvelli.
- Miklir möguleikar felast í því að koma upp því sem kallað hefur verið Airport City, flughafnarborg, en það er vísun í svæði sem nær til flugvallarins, flugstöðvarinnar, fraktsvæða, skrifstofubygginga, verslunar og þjónustu, sem og hótela. Þar gæti byggst upp starfsemi, bæði flugtengd og óflugtengd, sem sækist eftir því að vera staðsett við alþjóðlegan flugvöll með öflugar flugtengingar. Slík uppbygging á Keflavíkurflugvelli er raunhæf, en nefna má að framboð á beinu flugi frá Íslandi til Bandaríkjanna og Kanada að sumri til er svipað og samanlagt framboð á öllum stóru alþjóðaflugvöllum í Skandinavíu.
- Skýr stefna í þá átt að nýta flugtengingar til að öðlast samkeppnislega yfirburði getur skilað auknum vöru- og þjónustuviðskiptum, laðað til landsins í auknum mæli erlenda fjárfestingu, fjölgað verðmætum störfum og aukið hagsæld íbúa landsins alls.